

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ

ความสัมพันธ์ระหว่างรากกับชุมชน : ศึกษาบทบาทของผู้นำท้องถิ่นต่อการแก้ไขข้อขัดแย้งของชุมชนในเขตอำเภอสอง จังหวัดเพชรบูรณ์

ชื่อผู้เขียน

นายธนาินทร์ สุภาแสง

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ :

อาจารย์อินทัย	วัฒนาพร	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐร์	ชพานนท์	กรรมการ
อาจารย์ ดร.ภานุ	สิทธิวงศ์	กรรมการ

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างรากกับชุมชนในเขตอำเภอสอง จังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วยกรณีโครงการเขื่อนแก่งเสือเต็น กรณีการลักครอบตั้มกลันสุราเดือนในตำบลหัวยหม้าย และกรณีการอนุรักษ์ป่าหัวยป้อม โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาดังนี้ 1. ศึกษาความสัมพันธ์ของรากกับชุมชน 2. ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะของผู้นำท้องถิ่นในเมืองของการแสดงบทบาทในการเป็นตัวแทนของรากและชุมชน 3. ศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการแสดงบทบาทความเป็นตัวแทนของผู้นำท้องถิ่น

ทั้งนี้ ได้อาดีติเปรียบวิเคราะห์เชิงคุณภาพเป็นเครื่องมือในการศึกษาและวิเคราะห์ กล่าวคือ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ลึกผู้นำท้องถิ่นทั้ง 3 กรณี ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนตำบลในตำบลละเสียด ตำบลหัวยหม้าย และตำบลบ้านหนอง อำเภอสอง จังหวัดเพชรบูรณ์ ผสมผสานกับการสังเกตกรณีแบบมีส่วนร่วมและการใช้ข้อมูลเอกสาร

ผลการศึกษาพบว่า กรณีโครงการเขียนแก่งเสือเต็น ความสัมพันธ์ระหว่างรากกับชุมชนอยู่ในลักษณะที่เรียกว่า สังคม (ชุมชน) ต้านราก กล่าวคือ ชุมชนจะเอียนต่อต้านนโยบายการสร้างเขื่อนแก่งเสือเต็นของรัฐ ส่วนกรณีการลักครอบตั้งมากลั่นสร้างเสื่อมที่ต่ำลงหัวยน้ำมาย ความสัมพันธ์ระหว่างรากกับชุมชนก็เป็นเช่นเดียวกับกรณีแรกคือ สังคมต้านราก แต่แตกต่างกันตรงที่ว่า กรณีแรก เป็นการคัดค้านนโยบายของรัฐ แต่กรณีหลังเป็นการละเมิดนโยบายของรัฐ (พ.ร.บ.สุขา) สำหรับกรณีการอนุรักษ์ป่าหัวยป้อมนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างรากกับชุมชนเป็นลักษณะสังคมร่วมราก กล่าวคือ ชุมชนได้มีส่วนนำรากในภารกิจด้านทรัพยากรป่าไม้

นอกเหนือไปจากนี้ผลการศึกษายังพบอีกว่า การต่อต้านรากของชุมชนในสองกรณีแรกนั้น เป็นการต่อต้านรากเฉพาะกรณีเท่านั้น หากเป็นกรณีอื่นผู้นำของชุมชนทั้งสองต่างก็แสดงออกถึงท่าทีการยอมรับราก สำหรับกรณีที่สามการอนุรักษ์ป่าหัวยป้อมนั้น เป็นลักษณะของความร่วมมือระหว่างชุมชนกับราก โดยทำให้ได้ข้อสรุปว่า ความสัมพันธ์ระหว่างรากกับสังคม (ชุมชน) นั้น มิได้มีลักษณะเหมือนกันทุกกรณีไป บางกรณีรากกับชุมชนอาจร่วมมือกัน แต่บางกรณีชุมชนอาจต่อต้านราก

สุดท้ายลักษณะของผู้นำท้องถิ่น จากการศึกษาพบว่า ผู้นำท้องถิ่นในกรณีของโครงการเขียนแก่งเสือเต็น และการลักครอบตั้งมากลั่นสร้างเสื่อมนั้น ผู้นำท้องถิ่นทั้งสองเลือกที่จะแสดงบทบาทของความเป็นตัวแทนชุมชน ขณะที่ผู้นำท้องถิ่นในกรณีการอนุรักษ์ป่าหัวยป้อม เลือกที่จะแสดงบทบาทของความเป็นตัวแทนทั้งชุมชนและรากพร้อมกันไป ยิ่งไปกว่านั้นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการแสดงบทบาทของผู้นำท้องถิ่น มักประกอบไปด้วยการเคยดำรงตำแหน่งต่างๆ ในองค์กรของชุมชน รวมทั้งเป็นผู้มีความรู้และมีฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับสูงของชุมชน

Independent Study Title : **The Relations of The State and Civil Society : A Case Study of Local Leaders Role in Conflict Management in Song District, Phrae Province**

Author **Mr. Tanin Subhasaen**

M.A. **Political Science**

Examining Committee :

Lecturer Anothai Vattanaporn	Chairman
Assist. Prof. Nat Chaparnond	Member
Lecturer Dr. Panu Sittiwong	Member

ABSTRACT

The focus of this independent study is to make a comparative study of various districts in Amphoe Song, Prae Province on the issue of relationship between State and civil society by using the incidents of Kang Soa Ten dam project, illegal liquor distillers in Huey Mai district and forest conservation project in Huey Pom district.

The objectives of the study are:

1. to study the relationships between State and civil society.
2. to make comparisons of characteristics of leadership of local leaders.
3. to learn about factors which have effects on the roles of local leaders.

Qualitative research methodology is used in the gathering and analysing data and information. In addition, the study conducts an indepth interviews of local leaders who have involvements in the 3 incidents.

The study finds that the relationships in the incidents of Kang Soa Ten dam project and of illegal liquor distillers creates anti State relationships. The only difference is that the first incident is an objection to State policy whereas in the second

incident, it is an violation of State policy. As for the third incident, it is a cooperation type of relationship.

Moreover, it is found that, in the first two incidents, the local leaders play their roles in the capacity of being representatives of their communities, whereas in the third incident, they play the role of being representatives of their communities and State at the same time. In addition, other affecting factors have important impacts on the role of the local leaders are: positive in local organization, levels of education and levels of economic status.

The drawn conclusion of the study is that relationships between community and State are not the same in every incident but are varied according to the nature of each incident.